

Kastbjerg Å

regulativ

Amtsvandløb nr. 6, beliggende i Purhus, Nørhald og Mariager Kommuner.

ÅRHUS AMT
NATUR OG MILJØ

NOVEMBER 1991
Opdateret i Februar 2006

Forord

Dette regulativ er retsgrundlaget for administrationen af amtsvandløbet Kastbjerg Å.

Det indeholder bestemmelser om vandløbets fysiske udseende, vedligeholdelse, samt amtets og lodsejernes forpligtelser og rettigheder ved vandløbet, og er derfor af stor betydning for såvel de afvandingsmæssige forhold som miljøet i og ved vandløbet.

Som bilag til regulativet er lavet en redegørelse, der nærmere beskriver baggrunden for og konsekvenserne af regulativet for Kastbjerg Å.

I foråret 2006 er regulativet ajourført og opdateret med hensyn til godkendelser efter vandløbsloven samt ændringer i lov- og plangrundlaget.

Århus Amt
Natur og Miljø
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg
Tlf.: 89 44 66 66

1. GRUNDLAG FOR REGULATIVET.

Kastbjerg Å er optaget som amtsvandløb i Århus Amt.

Regulativet er udarbejdet med udgangspunkt i de faktiske fysiske forhold og på baggrund af lovbekendtgørelse nr. 404 af 19. maj 1992 om vandløb (vandløbsloven) samt Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 49 af 15. februar 1985 om klassifikation og registrering af vandløb og om regulativer for offentlige vandløb. Regulativet er endvidere udarbejdet i overensstemmelse med Århus Amts recipientkvalitetsplan 1993.

Regulativet erstatter 3 tidligere regulativer godkendt af Randers Amtsråd henholdsvis den 4. august 1914, 20 december 1921 og 12. april 1951.

Siden regulativets vedtagelse i november 1991 er der godkendt følgende ændringer:

- Ombygning af broer i 1995
- Ulvholm Dambrug er nedlagt i 1999
- Kærby Mølles Dambrug er nedlagt i 1999
- Opstemning ved Å Mølle er nedlagt i 2002
- Etablering af grødeplads i 2002
- Etablering af bro i 2002
- Ændrede bestemmelser om ekstraordinær vedligeholdelse fra 2005

Vandløbsloven er flere gange -og sidst i 2004- blevet ændret, og Regionplanen samt recipientkvalitetsplanen (nu Vandkvalitetsplanen) er ligeledes blevet revideret i 2001 og i 2005. De nugældende regler er nærmere omtalt i bilag 1, redegørelsesdelen.

Regulativet er derfor i 2006 opdateret i overensstemmelse med ændringerne i lovgrundlaget, plangrundlaget samt de konkret godkendte projekter og bestemmelser.

2. BETEGNELSE AF VANDLØBET.

Regulativet for amtsvandløbet Kastbjerg Å omfatter en samlet strækning på 19.588 m incl. Nordre Sideløb og 3 tilløb.

Amtsvandløbet Kastbjerg Å begynder ved skellet mellem matr. nr. 1b og 3

Kvottrup gårde, Hem, og løber herfra i nordøstlig retning indtil Kastbjerg Bro. Fra Kastbjerg Bro bliver åens retning nord-nordvest indtil udløb i Mariager Fjord.

Kastbjerg Å løber på den øverste ca. 2.000 m lange strækning hovedsagelig i skel mellem Purhus og Mariager Kommune, herefter løber den på en ca. 6.850 m lang strækning hovedsagelig i skel mellem Nørhald og Mariager Kommune, og på resten af strækningen løber den alene i Mariager Kommune.

Øverste Tilløb, hvis længde er 50 m, har udløb i Kastbjerg Å i skel mellem matr.nr. 2a Kvottrup gårde, Hem og matr.nr. 6n Hem by, Hem.

Mellemste Tilløb, hvis længde er 50 m, har udløb i Kastbjerg Å i skel mellem matr.nr. 7n Dyrby by, Gassum og matr.nr. 14 Kærby by, Kærby.

Nederste Tilløb, hvis længde er 150 m, har udløb i Kastbjerg Å i skel mellem matr.nr. 4a og 8h Hem by, Hem.

Nordre Sideløb, hvis længde er 1.500 m, begynder ud for matr.nr. 10b Enslev by, Enslev og har udløb i Kastbjerg Å ud for matr.nr. 27 Sem by, Sem ca. 100 m oven for Sem Bro.

Opstrøms amtsvandløbet Kastbjerg Å er vandløbet privat på en ca. 300 m lang strækning. Vandløbets øverste strækning er optaget som kommunevandløb (Gloudal Bæk) i Purhus og Mariager Kommune.

3. VANDLØBETS SKIKKELSE OG DIMENSIONER.

3.1. Afmærkning og stationering.

Kastbjerg Å er stationeret fra amtsvandløbets begyndelsespunkt (st.0) til udløb i Mariager Fjord (st.17.838). Stationeringen svarer til afstanden fra begyndelsespunktet i meter.

Langs Kastbjerg Å er som afmærkning anbragt 35 skalapæle. Afmærkningen er anbragt langs vandløbets venstre side i nedstrøms retning.

Skalapælenes nr. svarer til deres stationering i hele hundrede meter og er anbragt med 500 m's afstand. Stationering og koter for skalaernes nulpunkt er angivet i nedenstående skema.

Hovedløbet

Skalapæl	Stationering	DNN-kote	
----------	--------------	----------	--

(nr.)	(m)	for skala nulpkt.	Bemærkninger
	0		Øverste ende
5	500	10,25	
	944		Øverste Tilløb
10	1.000	9,83	
15	1.500	9,42	
	1.899		Mellemste Tilløb
20	2.000	9,00	
25	2.500	8,71	
	2.516		Nederste Tilløb
30	3.000	8,42	
	3.194		Kærby Bro
35	3.500	7,70	
40	4.000	7,45	
45	4.500	7,19	
50	5.000	7,01	
55	5.500	6,82	
60	6.000	6,64	
	6.337		Ndr. Sideløb, indløb
65	6.500	6,54	
70	7.000	6,44	
75	7.500	6,34	
	7.928		Ndr. Sideløb, udløb
80	8.000	6,24	
	8.028		Sem Bro
85	8.500	5,95	
90	9.000	5,85	
95	9.500	5,75	
	9.976		Kastbjerg Bro
105	10.500	4,67	
110	11.000	4,48	
115	11.500	4,29	
120	12.000	4,10	
	12.072		Bro ved Edderup Skovgård
125	12.500	3,90	

130	13.000	3,71	
135	13.490	3,52	
140	14.000	3,33	
145	14.500	3,14	
150	15.000	2,95	
	15.191		Bro ved Falslev kirke
155	15.500	2,75	
	15.793		Falslev Bro
	15.860		Gl. Falslev Bro
160	16.000	2,49	
165	16.500	2,23	
	16.985		Grødeplads
170	17.000	1,97	
	17.513		Å Møllebro
	17.838		Udløb i Mariager Fjord

Nordre Sideløb

Skalapæl (nr.)	Stationering (m)	DNN-kote for skala nulpkt.	Bemærkninger
	0	6,57	Indløb
5	500	6,47	
10	1.000	6,37	
	1.500	6,27	Udløb

Kvottrup Hovedløbets begyndelsespunkt ved skellet mellem matr.nr. 1b og 3 gårde, Hem har UTM-kordinaterne:

UTM 32 E 562.340   N 6.273.300

Endepunktet ved udløb i Mariager Fjord har UTM-kordinaterne:

UTM 32 E 567.410   N 6.283.515

Øverste Tilløbs begyndelsespunkt ved en 80 cm brønd har UTM-kordinaterne:

UTM 32 E 563.175   N 6.273.670

Endepunktet ved udløb i Kastbjerg Å har UTM-kordinaterne:

UTM 32 E 563.180   N 6.273.625

Mellemste Tilløbs begyndelsespunkt ved en træspunsvæg har UTM-kordinaterne:

UTM 32 E 564.075   N 6.273.675

Endepunktet ved udløb i Kastbjerg Å har UTM-kordinaterne:

UTM 32 E 564.060   N 6.273.730

Nederste Tilløbs begyndelsespunkt ved en træspunsvæg har UTM-kordinaterne:

UTM 32 E 564.580   N 6.274.110

Endepunkt ved udløb i Kastbjerg Å har UTM-kordinaterne:

UTM 32 E 564.620   N 6.273.960

Nordre Sideløbs begyndelsespunkt ud for matr.nr. 10b Enslev by, Enslev har UTM-kordinaterne:

UTM 32 E 567.630   N 6.276.085

Endepunktet ved udløb i Kastbjerg Å har UTM-kordinaterne:

UTM 32 E 568.735   N 6.276.920

Vandløbets skikkelse, det tilstødende terræn, bygværker i og ved vandløbet samt nødvendige kontrolafmærkninger er opmålt og samtlige koter er henført til Dansk Normal Nul (DNN), idet følgende GI-fikspunkter er anvendt:

GI-fikspunkt nr.	Beliggenhed	Kote DNN m
87-09-9006	Vejen Mariager - Randers	42,18
88-06-9004	Vejen Kærby - Dyrby	28,08
87-02-9001	Vejen Hem - Blendstrup	21,25
87-06-9011	Vejen Sem - Ø. Kondrup	23,284
88-05-9012	Vejen Havndal - Mariager	9,67
87-01-9009	Falslev by, Kirken	12,61

3.2. Strækningsoversigt.

Vandløbet er, med baggrund i recipientkvalitetsplanens målsætninger og retningslinier for vedligeholdelsen (se bilag 1) samt under hensyn til vandløbets forløb i forhold til det omliggende terræn, inddelt i 3

strækninger, jfr. nedenstående skema.

Strækning	Stationering (m)	Målsætning i naturkvalitetsplanen
1 Hovedløbet	0 - 3.194	Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk (B1)
Øverste Tilløb	0 - 50	Særligt naturområde (A)
Mellemste Tilløb	0 - 50	Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk (B1)
Nederste Tilløb	0 - 150	Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk (B1)
2 Hovedløbet	3.194 - 9.976	Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk (B1)
Nordre Sideløb	0 - 1.500	Karpefiskevand (B3)
3 Hovedløbet	9.976 - 17.838	Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk (B1)

3.3. Dimensioner.

Hovedløbet incl. 3 tilløb.

Vandløbets dimensioner er fastlagt ud fra de faktiske fysiske forhold i vandløbet samt under hensyntagen til de i perioden 1976-1989 registrerede vandstande og udførte vandføringsmålinger ved Norup.

Endvidere er der ved fastlæggelsen af vandløbets dimensioner påset, at vandføringsevnen generelt ikke forringes i forhold til de i regulativerne fra 1914, 1921 og 1951 fastsatte vandløbsdimensioner.

Vandløbets dimensioner er fastlagt som de teoretiske dimensioner, der som minimum er nødvendige for afledningen af medianmaksimumsafstrømningen.

Vedligeholdelsen sker med henblik på at sikre den vandføringsevne og det tilhørende vandspejl, der svarer til den teoretiske dimensionsbeskrivelse.

Dimensionerne er udtrykt ved en strømrøndebredde som angivet i efterfølgende skemaer.

Nordre Sideløb.

regulativ er Da de faktiske fysiske forhold ikke afviger væsentligt fra det tidligere bundkote, bredde og skråningsanlæg fastlagt uændret.

Dimensionerne er angivet i efterfølgende skema.

For at sikre afvandingsinteresserne vedligeholdes vandløbet således, at drænene har frit udløb over bunden, hvis drænudløbene ligger over de drænkoter, som er anført i efterfølgende skemaer. Drænkoten svarer til rette linier imellem skalaernes nulpunkter.

I bilag I - redegørelse for regulativet - er i afsnit 1.3 yderligere oplysninger om forudsætninger for vandløbets dimensioner m.v.

Hovedløbet

Stationering (m)	Drænkote (m)	Strømrøndebredde (m)	Drænkotefald (o/oo)
0	12,40	x	x
			0,33
30	12,39		x
			18,57
51	12,00		x
			3,90
500	10,25	0,6	x
944	9,88	x	
		0,8	0,83
1.899	9,08	x	
2.000	9,00	1,5	x
2.516	8,70	x	0,58
		2,0	
3.000	8,42	x	x
			0,46
3.194	8,33		x
		2,5	2,06
3.500	7,70		x
			0,51
4.500	7,19	x	x
			0,37
6.000	6,64	3,5	x
6.337	6,57	x	
		3,0	0,20
6.028	6,23	x	x
			0,60
8.500	5,95		x
		2,2	0,20
9.976	5,65		x
			1,87
10.500	4,67	x	x
		3,0	
14.500	3,14	x	0,38
		4,0	
15.500	2,75	x	x

		5,0	0,52
17.513	1,70	x	x

Øverste Tilløb

Stationering (m)	Drænkote (m)	Strømrøndebredde (m)	Drænkotefald (o/oo)
0	10,37	x	x
		0,6	6
50	10,07	x	x

Mellemste Tilløb

Stationering (m)	Drænkote (m)	Strømrøndebredde (m)	Drænkotefald (o/oo)
0	10,29	x	x
		0,6	20
50	9,29	x	x

Nederste Tilløb

Stationering (m)	Drænkote (m)	Strømrøndebredde (m)	Drænkotefald (o/oo)
0	9,68	x	x
		0,6	5,3
50	8,88	x	x

Nordre Sideløb

Stationering (m)	Bundkote Drænkote (m)	Bundbrede (m)	Anlæg	Drænkotefald (o/oo)
0	6,57	x	x	x
		1,25	1:1	0,2
1.500	6,27	x	x	x

4. BYGVÆRKER.

4.1. Broer og overkørsler.

Over vandløbet fører følgende broer og overkørsler:

Hovedløbet

Station (m)	Beskrivelse	Vandslug (m)	Ejerforhold
293 299	Vejbro Betonrør	Ø 1,00	Privat
806	Gangbro Bro af elmaster	Vandløbets profil	Privat
878	Gangbro Bro af elmaster	Vandløbets profil	Privat
2.456 2.459	Kreaturbro Bro af elmaster	Vandløbets profil	Privat
3.194 3.203	Kærby Bro Betonbro	4,0	Mariager Kommune Nørhald Kommune
3.938	Gangbro Bro af elmaster	Vandløbets profil	Privat
4.276	Gangbro Bro af elmaster	Vandløbets profil	Privat
6.668	Gangbro Bro af elmaster	Vandløbets profil	Privat
6.884 6.887	Kreaturbro Svellebro	Vandløbets profil	Privat
7.913	Kreaturbro Bro af elmaster	Vandløbets profil	Privat
8.028 8.034	Sem Bro Betonbro	3,20	Mariager Kommune Nørhald Kommune
9.974 9.993	Kastbjerg Bro Betonbro	4,45	Mariager Kommune
12.072 12.076	Vejbro Plankebro	5,00	Privat
15.191 15.194	Vejbro Stål-betonbro	5,50	Privat

15.793 15.802	Falslev Bro Ståltunnelrør	b=6,0 h=2,5	Mariager Kommune
15.860 15.865	Gl. Falslev Bro Betonbro	4,40	Privat
17.513 17.527	Å Møllebro betonbro	6,00	Århus Amtskommune

Nordre Sideløb

Station (m)	Beskrivelse	Vandslug (m)	Ejerforhold
254 258	Overkørsel Betonbro	2,20	Privat
509 512	Overkørsel Svellebro	Vandløbets profil	Privat
1.063 1.067	Overkørsel Betonbro	Bund 1,60. 1,43 over bund: 2,40	Privat
1.202 1.207	Overkørsel Træbro	Vandløbets profil	Privat
1.330 1.334	Overkørsel Betonbro	Bund: 1,80. 1,66 over bund: 2,60	Privat

4.2. Styrt-stryg mv.

Ved vandløbet findes følgende styrt og stryg:

I vandløbets station 30 findes en træspunsvæg med en bundbredde på 0,60 m, herfra og til station 51 er der etableret et stryg med et fald på ca. 40 cm. Stryget består af sten og grus.

I Øverste Tilløb findes ved øverste ende et brøndstyrt, bestående af en 80 cm brønd med 40 cm tilløbs- og afløbsledninger.

I Mellemste Tilløb findes ved øverste ende en træspunsvæg med en bundbredde på 0,60 m, herfra og til udløb i Kastbjerg Å er der etableret et bugtet stryg med et fald på ca. 100 cm. Stryget består af sten og gydegrus.

I Nederste Tilløb findes ved øverste ende et styrt, bestående af træspunsvæg med stensikring, bundbredde 0,60 m.

Umiddelbart neden for Kastbjerg bro i vandløbets station 9.993 og 10.012 er der, for at hindre en udskæring af bunden, anbragt 2 bundsikringer af træspunsvægge tværs over vandløbet.

Opstemningen ved Å Mølle blev nedlagt i 2002. Kastbjerg Å er ført uden om mølledammen i et 85 m langt stryg med bundbredde 3 m, fald 14 o/oo og et anlæg på 1. Mølledammen forsynes med vand fra Kastbjerg Å via pumpeindtag umiddelbart nedstrøms Å Møllebro.

Der er på matr. nr. 81, Falslev By, Falslev anlagt en grødeplads bestående af bl.a. 10 m faskinsikring og 0,5 m uddybning af vandløbsbunden i st. 16.980-16.990.

5. ADMINISTRATIVE BESTEMMELSER.

Vandløbet administreres af Århus Amt.

5.1. Vandløbets vedligeholdelse påhviler Århus Amt.
Med hensyn til de fastlagte vedligeholdelsesprincipper og -metoder for vandløbet henvises til afsnit 7.

5.2. Bygværker, såsom styrt, stryg, fisketrapper og skråningssikringer, der er udført af hensyn til vandløbet, vedligeholdes af amtet.
Vedligeholdelsen af øvrige bygværker, broer, stemmeværker, overkørsler og vandingsanlæg m.v. - påhviler de respektive ejere eller brugere.
Ejerne eller brugerne har pligt til at optage den slam, grøde m.v., der samler sig ved bygværkerne, jfr. vandløbslovens § 27, stk. 4.

Mindre bygværker i vandløbet kan af vandløbsmyndigheden ændres uden videre foranstaltning eller godkendelse, forudsat at afledningsevnen ikke ændres.

5.3. Med hensyn til ombygning eller anbringelse af broer og bygværker henvises til vandløbslovens kapitel 10, jfr. iøvrigt regulativets afsnit 6, pkt. 5 og 16.

5.4. Træer og buske langs vandløbet skal så vidt muligt bevares af hensyn til deres grødebegrænsende virkning. Beplantning indenfor en afstand af 2 m fra vandløbets øverste kant må ikke fjernes uden amtets tilladelse.
Amtet kan, efter aftale med lodsejerne, foretage supplerende beplantning langs vandløbet for at begrænse grødevæksten.

5.5. Det er ikke tilladt at sejle på vandløbet.
Begrænsningen i sejladsretten gælder dog ikke for vandløbsmyndigheden.

6. BREDEJERFORHOLD.

- 6.1. I landzone skal en bræmme på 2 m fra vandløbets øverste kant friholdes for dyrkning og jordbehandling.
På bræmmerne må der ikke foretages noget, der kan hindre eller vanskeliggøre vedligeholdelsesarbejdet eller tilsynets færdsel.
- 6.2. Benyttes de tilgrænsende arealer til afgræsning af løsgående husdyr, skal der sættes forsvarligt hegn langs med og i en afstand på mindst 2 m fra øverste vandløbskant. Efter en konkret afgørelse kan vandløbsmyndigheden beslutte at hegningsafstanden kan nedsættes eller, at der ikke skal opsættes hegn.
Ejeren skal fjerne hegn med 1 uges varsel efter tilsynets meddelelse om, at det er nødvendigt af hensyn til udførelse af vedligeholdelsesarbejdet.
- 6.3. Ejere og brugere af de ejendomme, der grænser til vandløbet, skal tåle de fornødne vedligeholdelsesarbejders udførelse, herunder transport af materialer og maskiner og disses arbejde langs vandløbets bredder.
Arbejdsbæltet bliver normalt ikke over 8 meter bredt.
- 6.4. Bygninger, bygværker, faste hegn, beplantninger, udgravninger, påfyldninger og lignende må ikke uden amtets tilladelse anbringes nærmere øverste vandløbskant end 8 meter.
Undtaget herfra er beplantning, der efter amtsrådets beslutning, og efter aftale med lodsejerne, udføres eller bevares af hensyn til den grødebegrænsende virkning.
- 6.5. Efter vandløbslovens § 6 må ingen uden amtets tilladelse bortlede vand fra vandløbet, forandre vandstanden i vandløbet eller hindre vandets frie løb.
- 6.6. Regulering - herunder rørlægning af vandløbet - må ikke finde sted uden amtets tilladelse.
- 6.7. Ingen må uden tilladelse fra amtet foretage foranstaltninger ved vandløbet med anlæg, hvorved tilstanden ved disse kommer i strid med bestemmelserne i dette regulativ, vandløbsloven eller anden lovgivning.
- 6.8. Vandløbet må ikke tilføres faste stoffer, haveaffald, spildevand, okkerholdigt drænspelevand, eller andre væsker, der kan forurene vandet eller foranledige aflejringer i vandløbet, jfr. miljøbeskyttelseslovens regler herom.
- 6.9. Nye tilløb og tilløb der reguleres, kan kræves forsynet med en 5 m bred overkørsel ved udløbet til brug ved transport af materiel, der anvendes til vandløbets vedligeholdelse.
- 6.10. Ingen må uden amtets tilladelse indvinde vand fra vandløbet.
Bredejerne kan dog uden tilladelse pumpe vand op fra vandløbet til kreaturvanding, såfremt dette sker med mule- eller vindpumpe.
Indretningen af nye vandingssteder ved vandløbet må ikke finde sted

uden amtets tilladelse.

- 6.11.** Afmærkning langs vandløbet med kontrolpæle, kantpæle eller skalapæle må ikke beskadiges eller fjernes. Hvis det sker, skal den ansvarlige betale retableringen.
- 6.12.** Hvis vandløbet, bygværker eller andre anlæg ved vandløbet beskadiges, eller der foretages foranstaltninger i strid med vandløbsloven, kan amtet give påbud om at genoprette den tidligere tilstand.
Er et påbud ikke efterkommet inden den fastsatte frist, kan amtet foretage det fornødne på den forpligtedes regning, jfr. vandløbslovens § 54.
- 6.13.** Er der fare for, at der kan ske betydelig skade på grund af usædvanlige nedbørsforhold eller andre udefra kommende usædvanlige begivenheder, kan amtet foretage det fornødne uden påbud og på den forpligtedes regning, jfr. vandløbslovens § 55.
- 6.14.** Udløb fra drænledning skal udføres og vedligeholdes således, at de ikke gør skade på vandløbets skråninger. Udførelse af andre rørledninger må kun ske efter forud indhentet tilladelse fra amtet.
- 6.15.** Anlæg af broer og overkørsler samt nedlægning af rørledninger og kabler i vandløbet må ikke ske uden amtets godkendelse.
- 6.16.** Overtrædelse af bestemmelserne i regulativet straffes med bøde, jfr. § 85 i vandløbsloven.

7. VEDLIGEHOJDELSE.

- 7.1. Vandløbet vedligeholdes af Århus Amt.
Mølleedammen ved Å mølle vedligeholdes af mølleejeren.
Amtet afgør, om arbejdet skal udføres i entreprlse eller ved egen foranstaltning.
- 7.2. Ved tilrettelæggelse af vedligeholdelsesarbejdet skal ulemper, som ejere og brugere skal tåle, søges ligeligt fordelt på begge sider af vandløbet.
- 7.3. Oprenset materiale m.v. der fremkommer ved vandløbets vedligeholdelse, er brugerne af de tilstødende arealer pligtige til at modtage. Brugere er endvidere pligtige til at flytte materialet mindst 5 m væk fra vandløbskanten eller sprede det i et ikke over 10 cm tykt lag inden hvert års 1. maj.
- 7.4. Det påhviler den enkelte ejer eller bruger selv at undersøge, om der er oplagt materiale, som skal fjernes eller spredes. Undlader en ejer eller bruger at fjerne materialet, kan amtet 2 uger efter, at ejeren eller brugeren har modtaget skriftlig varsel herom, lade arbejdet udføre på den pågældendes bekostning.
- 7.5. Lodsejere eller andre med interesse i vandløbet, der finder dets vedligeholdelsestilstand eller specielle forhold vedrørende vandløbet utilfredsstillende, kan rette henvendelse herom til amtet.
- 7.6. Vandløbet er i amtets vandkvalitetsplan 2005 målsat som anført under punkt 3.2.

Amtet har besluttet, at vandløbet skal vedligeholdes sådan, at vandløbets fysiske tilstand er i overensstemmelse med de krav, som målsætningen stiller hertil. I konsekvens heraf skal vandløbet vedligeholdes efter følgende bestemmelser:

For hele vandløbet:

1. Som hovedregel beskæres kantvegetation ikke. Såfremt der ved tilsyn konstateres behov herfor, beskæres kantvegetationen i tilslutning til sidste grødeskæring.
2. Grøden skæres i en naturlig slynget strømrrende således, at noget af plantevæksten langs bredderne lades urørt, og således at der bibeholdes bræmmer af varierende størrelse langs bredderne. Skæringen udføres således, at der er frit vandspejl i strømrrenden.
3. Grødeskæring skal udføres skånsomt og så vidt muligt med le. Hvor de fysiske forhold gør det påkrævet, kan grødeskæringen foretages med maskine.

4. Den afskårne, frit drivende grøde i vandløbet skal optages og føres på land.
5. Vandløbet skal iøvrigt henligge i naturlig tilstand. Der må ikke foretages opgravning medmindre særlige forhold taler herfor.
6. Hvor det er påkrævet for overholdelse af den forudsatte vandføringsevne, foretages opgravning af sandbanker og aflejringer.

Opgravning foretages kun, når vandføringsevnen er forringet svarende til, at bunden hæves 10 cm over drænkoten.

I forbindelse med opgravning må der opgraves til 10 cm under drænkoten.

7. Aflejringer i vandløbet ud for drænudløb, hvis udmundning ligger over drænkoten, vil efter anmodning blive fjernet ved amtsrådets foranstaltning.
8. Grus- og stembund skal bevares.
9. Ud over nedennævnte vedligeholdelse kan amtet efter behov lade udføre supplerende vedligeholdelse.

grødeskæring

Med baggrund i tillægsregulativ fra 2004 kan ekstraordinær iværksættes i følgende tilfælde:

-Væsentlige og pludselige ændringer i vandløbets grødesammensætning.

-Væsentligt tidligere vækstsæson end forudsat ved fastlæggelsen af oprensningstidspunkter i regulativet.

-Akut risiko for oversvømmelse af bebyggede arealer og tekniske anlæg.

-Punktpåvirkninger (f.eks. nedstrøms dambrug).

For de enkelte delstrækninger:

Strækning 1: Øverste ende - Kærby Bro, incl. 3 tilløb.

Strækningen vedligeholdes 2 gange årligt, midt i maj og midt i august. På strækningen skæres en strømrønde, som angivet i dimensionsfortegnelsen under punkt 3.3.

Strækning 2: Kærby Bro - Kastbjerg Bro incl. Nordre Sideløb.

Strækningen vedligeholdes 3 gange årligt, sidst i maj, først i juli og sidst i august.

I hovedløbet skæres en strømrønde, som angivet i dimensionsfortegnelsen under punkt 3.3.

I Nordre Sideløb afskæres grøden på vandløbets bund og vegetation på skråningerne således, at der skabes et tværprofil, som i areal svarer til en bundbredde på 1,25 m og med anlæg 1:1.

Strækning 3: Kastbjerg Bro - Mariager Fjord.

Fra Kastbjerg Bro til 200 m oven for Å Møllebro vedligeholdes vandløbet 3 gange årligt, først i juni, sidst i juli og først i september. På strækningen skæres en strømrønde, som angivet i dimensionsfortegnelsen under punkt 3.3.

Den nærmest oven for Å Møllebro værende 200 m vandløbsstrækning vedligeholdes 1 gang, først i september. På strækningen skæres en strømrønde på 5 m.

For stryget ved Å Mølle gælder følgende: Stryget og stensætningen på dæmningen mod åen betragtes som en del af Kastbjerg Å og vedligeholdes af Århus Amt. Øvrige bygværker såsom dæmningen mellem dam og stryg, pumpe og rørledning til mølledam og tilstøbning til turbineindtag drives og vedligeholdes af ejeren af Å Mølle. Der henvises i øvrigt til punkt 5.2 og 7.1.

På strækningen fra Å Møllebro til Mariager fjord er der i øvrigt ikke fastsat nogen bestemmelse om vedligeholdelse.

8. TILSYN.

1. Tilsyn med vandløbet udøves af Århus Amt.
2. Amtet afholder offentligt syn over vandløbet.
3. Bredejere, organisationer eller andre, der har ønske om at deltage i det offentlige syn, kan træffe aftale herom med vandløbsmyndigheden.

9. REVISION.

I februar 2006 har Århus Amt i forbindelse med opdateringen af regulativet vurderet at der ikke er behov for en revision af regulativet.

Senest 1. januar 2010 foretages en vurdering af, om forudsætningerne for regulativet er ændret således, at regulativets bestemmelser bør revideres.

10. REGULATIVETS IKRAFTTRÆDEN.

Regulativet er vedtaget af Århus Amt, udvalget for Miljø og Trafik, den 27. november 1991.

Amt. Den 1. februar 2006 er regulativet opdateret af Natur- og Miljøkontoret, Århus

Bilag 1.

REDEGØRELSE OM GRUNDLAGET FOR REGULATIVET

for

KASTBJERG Å

amtsvandløb nr. 6.

REDEGØRELSE OM GRUNDLAGET FOR - OG KONSEKVENSERNE AF - REGULATIVET FOR KASTBJERG Å.

1. Lovgrundlaget

Vandløbsloven

Regulativet er opdateret på baggrund af lovbekendtgørelse nr. 882 af 18. august 2004 om vandløb (vandløbsloven) og Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 49 af 15. februar 1985 om klassifikation og registrering af vandløb og om regulativer for offentlige vandløb.

I lovens § 1 er det anført, at det skal tilstræbes at sikre, at vandløb kan benyttes til afledning af vand, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand, og endvidere at fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten, som fastsættes i anden lovgivning såsom Naturbeskyttelsesloven og Miljøbeskyttelsesloven.

Disse bestemmelser har som konsekvens, at reglerne om vandløbets fremtidige anvendelse ikke skal fastsættes ud fra individuelle interesser, men skal fastsættes ud fra en konkret afvejning af alle de interesser, der er knyttet til vandløbet - afvanding, fiskeri, jagt, sejlads etc. - og gerne således at alle interesser i videst mulig omfang tilgodeses. Grundlaget for denne afvejning og hermed for ændringerne i regulativet er bl. a. indeholdt i Regionplan 2005 for Århus Amt.

Naturbeskyttelsesloven

I medfør af § 3 i lovbekendtgørelse nr. 884 af 18. august 2004 om naturbeskyttelse må der ikke foretages ændringer af tilstanden i vandløb eller dele af vandløb, der af miljøministeren er udpeget som beskyttede. Amtsrådet kan dog dispensere fra denne bestemmelse. Bestemmelsen gælder ikke sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.

Alle amtsvandløb er omfattet af bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 3.

Natura2000 områder

Kastbjerg Å løber gennem et internationalt naturbeskyttelsesområde (EF-habitatområde nr. 223, Kastbjerg Ådal). Kastbjerg Å er en del af udpegningsgrundlaget.

Der må ikke planlægges for eller administreres således, at der åbnes mulighed for byggeri, anlæg eller aktiviteter i og uden for de internationale naturbeskyttelsesområder, hvis denne påvirkning kan indebære forringelser af områdernes naturtyper og levesteder for de arter, områderne er udpeget for, eller kan medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for samme.

Uanset ovennævnte kan der dog planlægges for foranstaltninger, som vil medføre forbedringer af naturforholdene i områderne.

Okkerpotentielle områder

Lov nr. 180 af 8. maj 1985 om okker Regionplanen

Regionplanen for Århus Amt angiver f.eks. retningslinier for, hvordan by og land kan udvikle sig, hvordan det åbne land kan anvendes og hvordan natur og vandløb skal forvaltes.

Vandkvalitetsplanen

I vandkvalitetsplanen, som er en sektorplan under regionplanen, er målsætninger og vedligeholdesplaner for samtlige vandløb i amtet fastsat.

Alle vandløb tildeles en målsætning indenfor følgende hovedkategorier:

Skærpet målsætning (A):

Vandløb med skærpet målsætning er oftest vandløb, som er upåvirkede eller kun svagt påvirkede af menneskelig aktivitet, f.eks. skovvandløb og kilder, som er uregulerede og som ikke er regelmæssigt vedligeholdte. Der kan i enkelte tilfælde også være tale om vandløb, som rummer en speciel fiske- eller insektfauna eller på anden måde er særligt bevaringsværdige og som derfor udpeges som særligt naturområde. Det kan f.eks. være vandløb med særlige geologiske, hydrogeologiske, kulturhistoriske eller landskabelige bevaringsinteresser. For A-målsatte vandløb er det generelt målet, at en i forvejen upåvirket miljøtilstand skal bevares, og at eventuelle eksisterende påvirkninger skal fjernes, eller i det mindste reduceres mest muligt. Derfor kan der normalt ikke gives tilladelse til nye udledninger af spildevand til A-målsatte vandløb, medmindre det kan godtgøres, at udledningen ikke vil påvirke miljøtilstanden i vandløbet.

Generel målsætning (B):

Vandløb med en generel målsætning er vandløb, hvor det naturlige plante- og dyreliv tillades svagt påvirket af menneskelige aktiviteter. Den generelle vandløbsmålsætning underinddeles i fire typer ud fra vandløbenes størrelse, strømhastighed og fysiske forhold i øvrigt.

B0 Alsidiqt dyre- og planteliv

B0-målsætningen anvendes for små vandløb der på grund af størrelsen ikke har mulighed for at opfylde en fiskevandmålsætning. Det er karakteristisk for B0-målsatte vandløb, at de har en god fysisk variation, fordi de er uregulerede, men de er ofte sommerudtørrende.

B1 Gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk

B1-målsætningen anvendes for små til mellemstore vandløb, som kan anvendes som gyde- og yngelopvækstområde for laksefisk, primært ørred. Det er typisk vandløb med hurtigtstrømmende vand og grusbund med stor fysisk variation.

B2 Laksefiskvand

B2-målsætningen anvendes ofte i de lidt større vandløb med god fysisk variation og som kan være levested for de større laksefisk, primært ørred.

B3 Karpesfiskvand

B3-målsætningen anvendes typisk for vandløbsstrækninger, hvor der er ringe fald og dermed sand- eller mudderbund uden større fysisk variation. Disse vandløb kan være levested for f.eks. ål, aborre og gedde.

Lempet målsætning (C, D, F)

De lempede målsætninger anvendes for vandløb, hvor det accepteres, at den menneskeskabte påvirkning ændrer vandløbskvaliteten stærkt, bl.a. således at disse vandløb ikke kan påregnes at være levesteder for fisk. Bortset fra korte strækninger, er de lempede målsætninger ikke anvendt i amtsvandløb.

I efterfølgende skema vises de væsentligste retningslinier, der knytter sig til de fastlagte målsætninger for vandløbene.

Målsætning	Max. forureningsgrad	Fysisk variation	Vandløbsvedligeholdelse	Direkte vandindvinding	Nye rørledninger	Kræves dyrkningsfrie 2m bræmmer?	Kræves kreaturfrahegning? *
A	I-II	Stor	Ingen/minimal	Ikke tilladt	Tillades ikke	Ja	Ja
B0	II	Middel	Skånsom			Ja	Ja
B1	II	Stor	Ingen/minimal			Ja	Ja
B2	II	Middel	Skånsom	Kun særligt udpegede strækninger	Tillades normalt ikke	Ja	Ja
B3	II-III	Lille	Afhænger af dyrkningsinteresser			Ja	Ja
C	II-III	-	-	-	-	Kun langs naturlige vandløb	Ja
D	III	-	-	-	-		Ja
F	-	-	-	-	-		Ja

* I særlige tilfælde kan frahegning for kreaturer m.v. undlades efter vandløbsmyndighedens konkrete vurdering.

Generelle krav til vandløbsmålsætninger.

Målsætninger for de enkelte vandløbsstrækninger findes i Århus Amts Vandkvalitetsplan 2005, afsnit 3.8.

Vandløbsvedligeholdelse.

Vedligeholdelse af vandløbene er en af de væsentligste påvirkninger af vandløb og som oftest årsagen til, at målsætningerne i vandløb ikke er opfyldt. Der er derfor i vandkvalitetsplanens afsnit 3.8 fastsat retningslinier for udførelsen af vedligeholdelse i relation til den konkrete målsætning på vandløbet.

Vedligeholdelsen udføres med baggrund i vandløbslovens bestemmelser. Det fremgår heraf, at alle offentlige vandløb skal have en fastsat skikkelse og/eller afledningsevne,

men også at vedligeholdelsen af denne skikkelse eller afledningsevne skal ske under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten.

Restaurering og genopretning.

Såfremt de fysiske forhold i vandløbene ikke kan bringes i overensstemmelse med målsætningen alene ved omlægning og ændring af vedligeholdelsen af vandløbene, kan en egentlig restaurering eller genopretning overvejes.

De tiltag, der i givet fald kan komme på tale, er restaurering, der f.eks. omfatter udlægning af gydegrus og store sten på udvalgte strækninger, eller reguleringer, der f.eks. omfatter anlæg af ændrede vandløbsprofiler, gensnoninger, fiske- eller faunapassager og sandfang.

I Vandkvalitsplanens afsnit 3.8 er angivet en handlingsplan med prioriterede krav til faunapassage ved udvalgte spærringer.

3. Vandløbets dimensioner

Dimensioneringsgrundlag

Hovedløbet incl. 3 tilløb

Vandløbets skikkelse er beregnet på grundlag af kontinuerte målinger af vandstand og vandføringer.

Målingerne er udført i perioden 1976 - 89 på vandføringsmåler nr. 15.05 ved Norup.

Med baggrund i vandføringsmålingerne samt de i 1989 opmålte vandløbsprofiler er der fastsat vandstandsniveauer for minimums-, middel- og maksimumvandføringer i Kastbjerg Å.

Ud fra den registrerede medianmaksimumsvandføring er der fastlagt en maksimal acceptabel vandstand på hele vandløbsstrækningen og på baggrund heraf fastlagt de nødvendige strømrendebredder.

Strømrendebredden angiver, i hvilken bredde grøden vil blive skåret. Eventuel opgravning vil ligeledes blive udført i denne bredde.

En medianvandføring er udtryk for den værdi, for hvilket det gælder, at 50% af de målte værdier ligger over og 50% ligger under.

Den største døgnmiddelvandføring i løbet af et år kaldes årsmaksimum. Medianen i en serie af årsmaksima ved en målestation kaldes stationens medianmaksimumvandføring.

På efterfølgende 2 længdeprofiler, benævnt:

1. Opmålt 1989,

2. Regulativprofil,

er vandstandsforholdene angivet ved en afstrømningsituation svarende til medianmaksimumvandføringen.

Nordre Sideløb

Da de faktiske fysiske forhold i vandløbet ikke afviger væsentligt fra regulativet fra 1951 er vandløbsstrækningens dimensioner bibeholdt.

Vedligeholdelsen sker med henblik på at sikre den oprindelige vandføringsevne.

Foto: Kastbjerg Å ved Falslev, Bjarne Moeslund, Orbicon

Kastbjerg å tillægsregulativ

Januar 2013

Mariagerfjord
KOMMUNE

1-240-00-0-0 Kastbjerg å

Udarbejdet den 24.1.2013 af:

Mariagerfjord Kommune
Natur og Grundvand
Østergade 22
9510 Arden
Tlf. 97 11 30 00

(revideret 4.6.2013)

1. Indholdsfortegnelse

1. Indholdsfortegnelse	3
Grundlaget for tillægsregulativet	4
Grundlaget for tillægsregulativet	4
2. Betegnelse af vandløbet	4
3. Vedligeholdelse (grødeskæring)	4
4. Vedligeholdelsesplan	7
5. Tillægsregulativets ikrafttræden	7
Oversigtskort	8
Bilag: Baggrund for og konsekvenser af tillægsregulativet	9

Figurer og tabeller

Tabel 1, strømrøndebredder for grønnskæring	6
---	---

Grundlaget for tillægsregulativet

Tillægget er udarbejdet på baggrund af lovbekendtgørelse nr. 927 af 24. september 2009 om vandløb (vandløbsloven), samt bekendtgørelse nr. 1437 af 11. december 2007, om regulativer for offentlige vandløb.

Regulativet for Kastbjerg å af 27. november 1991, med opdatering fra den 1. februar 2006, er fortsat gældende i det omfang bestemmelserne ikke ophæves eller ændres af dette tillægsregulativ.

2. Betegnelse af vandløbet

Bestemmelserne i tillægget gælder for en samlet vandløbsstrækning på 17.838 meter fra st. 0 til 17.838 m.

Se også oversigtskort i bilag.

3. Vedligeholdelse (grødeskæring)

Tillægsregulativet fastlægger bestemmelser for grønnskæringen af ovenstående strækning. Strækningen opdeles i delstrækninger med angivet strømrøndebredde i nedenstående tabel 1.

På strækningen fra st. 0 til 17.000 m, inkl. 3 tilløb og Nordre sideløb, foretages 2 årlige grønnskæringer med følgende terminer:

1. gang: Inden 15. juli
2. gang: Inden 15. september

Den ordinære grønnskæring udføres i en slynget strømrønde, der skal opfylde minimums- og maksimums bredderne angivet i nedenstående tabel 1. Vandløbsmyndigheden beslutter den konkrete strømrøndebredde indenfor dette interval.

På strækningen fra st. 3.194 til 17.000 m, kan vandløbsmyndigheden, i supplement til de 2 ordinære skæringer, undtagelsesvist beslutte, at iværksætte én ekstraordinær grønnskæring årligt i tilfælde af ekstraordinær stor grønsvækst. Hvis vandløbsmyndigheden beslutter at gennemføre en grønnskæring, skal denne iværksættes senest 2 uger herefter.

Den ekstraordinære grønnskæring kan være begrænset til udvalgte strækninger og behøver således ikke omfatte hele strækningen. Vandløbsmyndigheden beslutter hvor på strækningen den ekstraordinære grønnskæring iværksættes ud fra en konkret vurdering af grønsvæksten, jf. ovenstående.

En evt. grønnskæring efter denne bestemmelse skal udføres således, at den ikke hindrer opfyldelsen af de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten. Den udføres manuelt og i en slynget strømrønde. Strømrønden formes ved, at grønne langs siderne efterlades i varierende bredde.

Kommunen beslutter efter eget skøn hvilken bredde strømrenden skal have. Grødeskæring må ikke foretages udenfor minimum og maksimum strømrendebredder angivet i nedenstående tabel 1.

Strækningen st. 17.000 til 17.838 m (grødeoptagningsplads til udløb i fjorden), er ikke underkastet regelmæssig grønnskæring. Her foretager vandløbsmyndigheden 1 årlig gennemgang inden 15. september. På denne strækning kan vandløbsmyndigheden ligeledes undtagelsesvist beslutte at iværksætte en ekstraordinær grønnskæring, underlagt samme principper som ovenstående.

Den afskårne grønne opsamles eller oplægges på bredderne.

Strækning	Station	Længde m	Strømrønde- bredde min. (meter)	Strømrønde- bredde max. (meter)	Broer	Vedligeholdelse
Hovedløbet	0 - 944	944	0,30	0,60		2 gange årligt: 1. gang inden 15. juli 2. gang inden 15. september
	944 - 1.899	955	0,40	0,80		
	1.899 - 2.516	617	0,75	1,50		
	2.516 - 3.000	484	1,00	2,00		
	3.000 - 3.194	194	1,25	2,50	Kærbybro 3.194 m	
Øverste tilløb	0 - 50	50	0,30	0,60		
Mellemste tilløb	0 - 50	50	0,30	0,60		
Nederste tilløb	0 - 150	150	0,30	0,60		
Hovedløbet	3.194 - 4.500	1.306	1,25	2,50		
	4.500 - 6.337	1.837	1,75	3,50		
	6.337 - 8.028	1.691	1,50	3,00	Sem bro 8.028 m	
	8.028 - 9.976	1.948	1,10	2,20	Kastbjerg bro 9.976 m	
Nordre sideløb	0 - 1.500	1.500	1,00	1,25		
Hovedløbet	9.976 - 10.500	524	1,10	2,20		
	10.500 - 14.500	4.000	1,50	3,00	Edderup bro 12.072 m	
	14.500 - 15.500	1.000	2,00	4,00		
	15.500 - 17.000	1.500	2,50	5,00	Falslev bro 15.793 m Grødeplads 16.985 m	
Nedre stræk	17.000 - 17.838	838	-	-	Åmølle bro 17.513 m	1 gennemgang inden den 15. september

Tabel 1, strømrøndebredder for grødeskæring

Strømrøndebredde er den samlede bredde på strømrønden. Der kan lokalt efterlades grødeøer, så længe den samlede strømrøndebredde er tilstede.

4. Vedligeholdelsesplan

Der udarbejdes en vedligeholdelsesplan, der viser hvilken strømrendebredde vandløbet grødeskæres i det aktuelle år. Eventuelle påtænkte ændringer af vedligeholdelsesplanen udsendes til lodsejerlav og interesseorganisationer, samt annonceres på kommunens hjemmeside inden 1. marts i det kommende grødeskæringsår.

5. Tillægsregulativets ikrafttræden

Tillægsregulativet har efter offentlig bekendtgørelse været fremlagt for offentligheden til gennemsyn i perioden fra den 30. januar 2013 til den 27. marts 2013, med opfordring til enhver med væsentlig interesse i vandløbet om at fremsende eventuelle indsigelser og ændringsforslag til vandløbsmyndigheden.

Regulativet træder i kraft efter ankefristens udløb, eller når klagemyndighedens afgørelse med evt. tilhørende bestemmelser foreligger.

Således vedtaget af Mariagerfjord Kommune, den 10. juni 2013.

Preben Christensen
Udvalgsformand

Jørgen Ussing
Natur- og Miljøchef

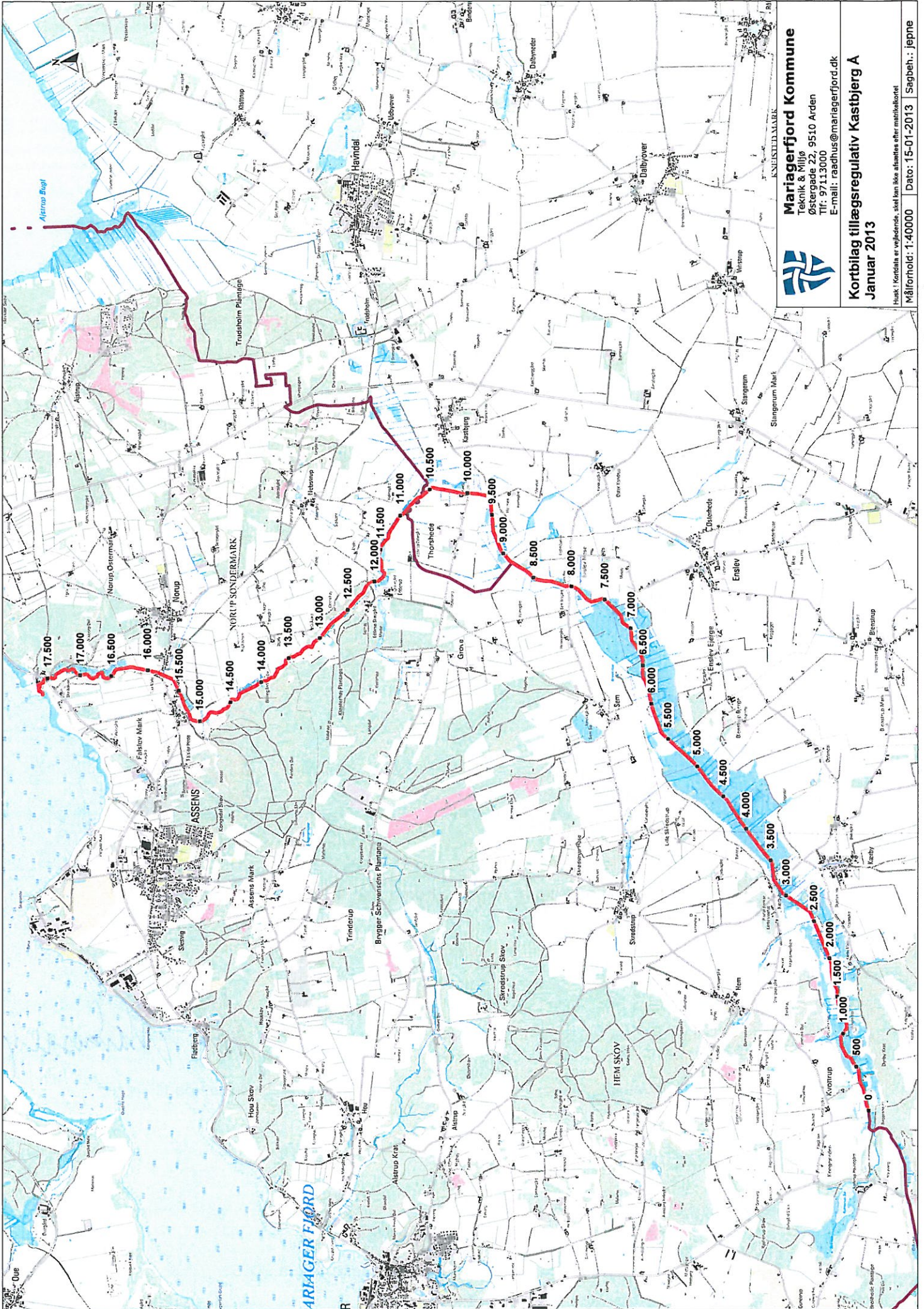
Således vedtaget af Randers Kommune, den 22. august 2013.

Udvalgsformand

Natur- og Miljøchef

Mariagerfjord Kommune
 Teknik & Miljø
 Østergade 22, 9510 Arden
 Tlf: 97113000
 E-mail: raadhus@mariagerfjord.dk

Kortbilag tillægsregulativ Kastbjerg A
Januar 2013

Husk! Kortdata er vejledende, skal kun ikke attales efter måltalsskæret
 Målførhoid: 1:40000   Dato: 15-01-2013   Sagbeh.: jepne

Baggrund for og konsekvenser af tillægsregulativet

1.1	Baggrund	9
1.2	Berørte strækning	9
1.3	Målsætning og naturbeskyttelse	9
1.4	Aktuelle tilstand og forvaltning	10
1.4.1	Afvandingsmæssige interesser	10
1.4.2	Grøde	11
1.4.3	Tidligere grødeskæring	11
1.5	Fremtidige forvaltning og tilstand	11
1.5.1	Forvaltningspraksis	11
1.5.2	Konsekvensvurdering	13
1.5.2.1	Afvandingsforhold	13
1.5.2.2	Miljøtilstand	14
1.5.2.3	Konsekvenser i forhold til Natura 2000	14
1.5.2.4	Udpegningsgrundlag for Habitatområde 223 – Kastbjerg Å-dal	15
	Øvrige bilag	17

1.1 Baggrund

Baggrunden for dette tillægsregulativ er et ønske om, at reducere unødvendig vedligeholdelse og få den mest optimale udnyttelse af ressourcerne. Erfaringerne fra Kastbjerg Å peger på, at der kan opnås en mere effektiv grødeskæring til gavn for både vandløbsmiljø og Natura2000 naturtyper, uden nogen væsentlig ændring af de afvandingsmæssige forhold.

1.2 Berørte strækning

Omlægningen af vedligeholdelsen af Kastbjerg å vedrører hele det offentlige vandløb fra begyndelsen øst for Kjellerup, hvor det private vandløb Kastbjerg å bliver til offentligt vandløb, til udløb i Mariagerfjord. I alt en strækning på 17.838 m.

1.3 Målsætning og naturbeskyttelse

Hovedparten af Kastbjerg å er målsat som B₁ – gyde- og yngelopvækstvand for laksefisk. Det øverste tilløb er målsat A – særligt naturvidenskabeligt interesseområde. Nordre sideløb er målsat B₃ – Karpefiskevand.

Kastbjerg å indgår i Habitatområde 223 – Kastbjerg Å-dal. I udpegningsgrundlaget indgår bl.a. naturtyperne 3260 – Vandløb med vandplanter og 6430 – Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn, samt arten 1355 – Odder. Oversigt over det fulde udpegningsgrundlag for Habitatområde 223 er givet i afsnit 1.5.2.4.

Kastbjerg å er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Størstedelen af arealerne omkring vandløbet er endvidere omfattet af den vejledende udpegnings af beskyttede naturtyper, jf. Naturbeskyttelseslovens § 3.

Kastbjerg å er endelig udpeget som økologisk forbindelseslinje.

I forslag til vandplaner er Kastbjerg Å målsat God Økologisk tilstand.

Indtil vandplan 1.3 Mariager Fjord er endeligt vedtaget, er den gældende målsætning recipientkvalitetsplanen fra RP2005, der er ophøjet til landsplandirektiv.

1.4 Aktuelle tilstand og forvaltning

Kastbjerg å er reguleret i hele dens længde. Vandløbet har et gennemsnitligt fald på ca. 0,5 ‰. Der er både strækninger med varieret sten og grusbund, samt strækninger med mose/tørvebund. Der er også flere strækninger med overvejende sandbund og enkelte steder tegn på sandvandring.

Fra Mariagerfjord op til Falslev løber vandløbet i en smal ådal. På den nederste strækning er der fjernet en gammel opstemning og lavet stryg. På denne strækning er vandløbet primært præget af godt fald og god variation. Opstrøms Falslev Bro, st. 15.800 m, breder ådalen sig lidt mere ud og engene er her meget udsatte for oversvømmelser. Herefter (st. 14.600 m) bliver ådalen meget snæver med stejle skrænter og vandløbet får en fin mæandering. Vandløbet er stadig reguleret, men ikke særlig kraftigt. Dette fortsætter op til Edderup (st. 12.072 m). På strækningen er der tidligere lavet en mindre vandløbsrestaurering ved udlægning af store sten. Fra Edderup og op til Kastbjerg Bro (st. 9.976 m) breder vandløbsdalen sig helt ud og vandløbet er igen kraftigt reguleret. Ved Kastbjerg Bro er tidligere fjernet en opstemning fra Kastbjerg Mølle. Her er et stryg med kraftigt fald. Der er bl.a. observeret bjergvipstjert. Mellem Kastbjerg Bro og Sem Bro (st. 8.028 m) ligger vandløbet meget dybt med fint fald. Opstrøms Sem Bro og næsten op til Kærbybro (st. 3.194 m) er en strækning med lavtliggende engarealer. Her har vandløbet meget lidt fald og der er tidvis problemer med afgræsning af engene. På en kort strækning med godt fald lige nedstrøms Kærbybro er der tidligere udlagt gydegrus. Opstrøms Kærbybro bliver vandløbet mærkbart smallere og er præget af et rimeligt fald. Specielt på denne strækning er der stor sandvandring som tilsyneladende stammer fra tilløbene.

Kastbjerg å er præget af udstrømmende grundvand og mange værdifulde rigkær.

Udbredelsen af naturtypen rigkær er størst på strækningen fra Sem bro til Kærbybro (st. 8.028 – 3.194 m).

Generelt er den fysiske vandløbskvalitet meget ringe på de strækninger hvor der ikke er foretaget restaureringer. Dette skyldes tidligere regulering, samt den mangeårige meget hårdhændede vandløbsvedligeholdelse.

Kastbjerg å har et meget stort potentiale som gyde- og yngelopvækstvand for laksefisk.

1.4.1 Afvandingsmæssige interesser

Vandløbet er næsten udelukkende omgivet af våde engarealer uden omdrift, og dele af de ånære arealer er helt uden landbrugsmæssig udnyttelse. Disse

er for en stor dels vedkommende bevokset med pilekrat. Øvrige arealer anvendes primært til kreaturgræsning. Der er på strækninger problemer med at opretholde afgræsningen af engene, herunder de meget værdifulde rigkær. Specielt strækningen mellem Sem bro og Kærbybro er præget af tidligere tiders tørvegravning.

1.4.2 Grøde

Der foreligger ikke nogen dækkende beskrivelse af vandløbets grøde. Der er ved tilsyn blevet registreret en massiv vækst af vandranunkel, samt vandstjerne, smalbladet mærke, brøndkarse og mindre forekomster af pindsvineknop (både enkelt og grenet). Generelt er der en stor variation i grøden. Langs bredderne er på strækninger massiv opvækst af tagrør. Her ud over findes lådden dueurt og anden højt voksende kant- og brinkvegetation med såvel urter som græsser og starer.

1.4.3 Tidligere grødeskæring

Dette tillægsregulativ ændrer terminer og rækkefølge af grødeskæringer, samt fastsætter min. og max. strømrødbredder. Tidligere var grødeskæringen opdelt i 3 strækninger. Strækning 1 (st. 0 – 3.194 m) termin 2 gange årligt, midt i maj og midt i august. Strækning 2 (st. 3.194 – 9.976 m) termin 3 gange årligt, sidst i maj, først i juli og sidst i august. Strækning 3 (st. 9.976 – 17.513 m) termin 3 gange årligt, først i juni, sidst i juli og først i september.

1.5 Fremtidige forvaltning og tilstand

1.5.1 Forvaltningspraksis

Med baggrund i vandløbets aktuelle tilstand og de gældende natur- og miljømålsætninger (se afsnit 1.3), ændres grødeskæringen af vandløbet på følgende måde:

På en kort strækning af 838 m ved udløb i Mariagerfjord erstattes den nuværende terminsbestemte grødeskæring af 1 terminsbestemt gennemgang af vandløbet. Gennemgangen indebærer følgende behovsbestemte indgreb:

1. Fjernelse af sammendrevet materiale, både ved rørunderføringer og i øvrigt, i det omfang dette er til hinder for vandets frie løb og derved skaber problemvoldende opstuvninger af vand,
2. Fjernelse af udefra kommende fremmedlegemer i vandløbet, eksempelvis vindbåren plastik o.l., og
3. Beskæring af træer og buske i det omfang, at disse er til alvorlig og problemvoldende hindring af vandets frie løb.

Den årlige gennemgang gennemføres med følgende termin: Inden 15. september.

Vandløbsmyndigheden kan på denne strækning undtagelsesvist beslutte, at iværksætte én ekstraordinær grødeskæring årligt i tilfælde af ekstraordinær stor grødevækst. Hvis vandløbsmyndigheden beslutter at gennemføre en grødeskæring, skal denne iværksættes senest 2 uger herefter.

Den ekstraordinære grødeskæring kan være begrænset til udvalgte strækninger og behøver således ikke omfatte hele strækningen. Vandløbsmyndigheden beslutter hvor på strækningen den ekstraordinære grødeskæring iværksættes ud fra en konkret vurdering af grødevæksten, jf. ovenstående.

En evt. grødeskæring efter denne bestemmelse skal udføres således, at den ikke hindrer opfyldelsen af de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten. Den udføres manuelt og i en slynget strømrende. Strømrunden formes ved, at grøde langs siderne efterlades i varierende bredde indenfor de angivne minimum og maksimum strømrundebredder.

For strækningen st. 0 – 3.194 m inkl. tilløb bibeholdes to terminsbestemte skæringer, men terminerne ændres fra midt maj og midt august til inden 15. juli og inden 15. september.

For strækningen st. 3.194 – 9.976 m inkl. nordre sideløb udføres nu to terminsbestemte skæringer mod tidligere tre, med ændrede terminer fra sidst i maj, først i juli og sidst i august til inden 15. juli og inden 15. september.

For strækningen st. 9.976 – 17.000 m udføres nu to terminsbestemte skæringer mod tidligere tre, med ændrede terminer fra først i juni, sidst i juli og først i september til inden 15. juli og inden 15. september.

For strækningen st. 3.194 – 17.000 m kan vandløbsmyndigheden undtagelsesvist beslutte, at iværksætte én ekstraordinær grødeskæring årligt i tilfælde af ekstraordinær stor grødevækst. Hvis vandløbsmyndigheden beslutter at gennemføre en grødeskæring, skal denne iværksættes senest 2 uger herefter.

Den ekstraordinære grødeskæring kan være begrænset til udvalgte strækninger og behøver således ikke omfatte hele strækningen. Vandløbsmyndigheden beslutter hvor på strækningen den ekstraordinære grødeskæring iværksættes ud fra en konkret vurdering af grødevæksten, jf. ovenstående.

En evt. grødeskæring efter denne bestemmelse skal udføres således, at den ikke hindrer opfyldelsen af de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten. Den udføres manuelt og i en slynget strømrende. Strømrunden formes ved, at grøde langs siderne efterlades i varierende bredde, indenfor de angivne minimum og maksimum strømrundebredder.

Herved øges fleksibiliteten i tilrettelæggelsen af grødeskæringen, bl.a. åbnes mulighed for at starte grødeskæringen nedstrøms og arbejde opstrøms ligesom risikoen for unødvendig grødeskæring minimeres. Endelig gives der mulighed for at udføre grødeskæringerne på de tidspunkter hvor de har størst effekt.

Grødeskæring indenfor de fastsatte terminer igangsættes som udgangspunkt, når Mariagerfjord Kommune vurderer, at grødens dækning gennemsnitligt for en strækning er 70% eller derover.

1.5.2 Konsekvensvurdering

1.5.2.1 Afvandingsforhold

Omlægningen af vandløbsvedligeholdelsen på de yderste 838 m fra 1 årlig grødeskæring til 1 årlig gennemgang forventes ikke at få nogen betydende indflydelse på afvandingsforholdene på de ånære arealer, og hermed muligheden for at kunne fortsætte den nuværende landbrugsmæssige udnyttelse af de ånære arealer. I praksis er det kun de øverste 513 m af strækningen hvor grødeskæringen ændres, da de nederste 325 m ikke har været underkastet regelmæssig grødeskæring siden stryget ved Åmølle blev etableret. Faldet på denne strækning er ca. 2,5 ‰.

Ændringen af terminernes placering på de opstrøms liggende strækninger 1, 2 og 3 forventes ikke at få nogen væsentlig indvirkning på afvandingsforholdene for de omkringliggende arealer. Derimod kan der med den større fleksibilitet opnås en bedre afvanding på de rigtige tidspunkter. Hvor terminerne tidligere lå fast og grødeskæring skulle udføres på et bestemt tidspunkt uanset mængden af grøde, åbner de nye bestemmelser op for en meget mere fleksibel udnyttelse af grødeskæringerne. De kan således udføres på de tidspunkter hvor grødevæksten er størst og behovet for afvanding ligeledes er størst.

I forhold til reducere antallet af terminsbestemte skæringer fra 3 til 2 forventes heller ikke nogen væsentlig indvirkning på afvandingsforholdene. Denne vurdering beror på Mariagerfjord Kommunes erfaringer med grødeskæringen siden 2007. Tidsserier af måledata fra målestation ved Falslev fra årene 2000 til 2006 underbygger vurderingen. Erfaringerne og målingerne peger på, at den midterste ud af de tidligere 3 grødeskæringer ikke har haft nogen særlig effekt på afvandingsforholdene. Dette må tilskrives en behersket genvækst i grøden midt på sommeren. Sammenholdt med den nu mere fleksible placering af de 2 tilbageværende grødeskæringer, og muligheden for i særlige tilfælde at udføre en tredje ekstraordinær grødeskæring, vurderes afvandingsforholdene til at være uændret.

Indførelsen af en minimum og en maksimum strømbredde, forventes ikke at få nogen betydende indflydelse på muligheden for at kunne fortsætte den nuværende landbrugsmæssige udnyttelse af de ånære arealer. Maksimum strømbredden svarer til den strømbredde der var gældende i det tidligere regulativ fra november 1991. Fastsættelse af den nødvendige strømbredde indenfor de angivne grænser vil tage udgangspunkt i at undgå unødvendig grødeskæring hvor det er muligt, uden at det medfører væsentlige forringelser for afvandingsforholdene og dermed mulighederne for afgræsning af de omkringliggende arealer. De strækninger hvor det vurderes ikke at være muligt med en mindre strømbredde vil den vejledende strømbredde fortsat være sat til maksimumbredde.

1.5.2.2 Miljøtilstand

Ændringerne af terminerne forventes at påvirke miljøtilstanden i vandløbet positivt. Ved at fjerne den midterste skæring vil vandløbet ligge i upåvirket tilstand i længere perioder end tidligere. Ved en evt. udførelse af den tredje ekstraordinære skæring vil miljøtilstanden i vandløbet være uændret i forhold til de gamle bestemmelser.

På det yderste stykke hvor regelmæssig grødeskæring erstattes af en gennemgang, er begrundelsen ønsket om at skabe et bedre miljø i vandløbet, og det er forventningen, at vandløbet hurtigt vil udvise miljømæssige forbedringer i forlængelse af tiltagene.

Ligeledes giver indførelsen af minimum og maksimum strømrøndebredde en fleksibilitet, der gør det muligt at optimere miljøtilstanden i vandløbet, de steder hvor det ikke vil påvirke afvandingstilstanden.

Samlet set forventes tiltagene på strækningerne, at bevirke væsentlige forbedringer af vandløbskvaliteten med hensyn til alle de biologiske kvalitetselementer, dels grøden selv, dels smådyrsfaunaen og fiskefaunaen. Dertil kommer en forbedring af den fysiske vandløbskvalitet.

Sådanne forbedringer vil bidrage til opfyldelsen af såvel den gældende målsætning som målene i de kommende vandplaner. For grødens vedkommende forventes der udviklet varierede bevoksninger, der vil bidrage med bedre levesteder og skjulesteder for både smådyr og fisk.

Det forventes også, at der vil ske en forbedring af vandløbets selvrensnings-evne.

1.5.2.3 Konsekvenser i forhold til Natura 2000

Ifølge § 9, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder mv. skal der i forbindelse med udarbejdelsen af nye vandløbsregulativer foretages en vurdering af, om regulativerne i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-områderne væsentligt.

I forhold til den prioriterede naturtype 7230 – Riggær, forventes der ikke nogle negative påvirkninger af naturtypen på baggrund af bestemmelserne i dette tillægsregulativ. Denne vurdering beror på, at afvandingstilstanden på de ånære arealer forventes at være uændret.

Som beskrevet i afsnittet for afvandingstilstand fjernes en terminsbestemt grødeskæring, der tidligere ikke har haft nogen nævneværdig effekt. Denne erstattes med muligheden for en tredje behovsbestemt skæring i særlige tilfælde. Sammenholdt med de mere fleksible terminer på de 2 tilbageværende skæringer giver det uændrede forhold for rigkærene langs vandløbet på de berørte strækninger.

Øvrige kendte planer og projekter vil omfatte Naturstyrelsens igangværende naturgenopretningsprojekt. På grund af projektets formål om at tilgodese rigkærene langs Kastbjerg Å vil den samlede påvirkning være positiv for denne naturtype, ligesom der vil blive udført en selvstændig konsekvensvurdering af Naturstyrelsens naturgenopretningsprojekt.

Tiltagene i dette tillægsregulativ vil bidrage positivt til at genoprette de naturlige forhold i vandløbet, og derigennem bidrage til opfyldelsen af kravene om gunstig bevaringstilstand, først og fremmest for vandløbet selv (3260 – Vandløb med vandplanter).

Derudover forventes ændringerne, at bidrage positivt til gunstig bevaringstilstand for de arter, der lever i eller i tilknytning til vandløbet. Det drejer sig om bilag IV arten Odder (1355) og bilag II arten bæklampret (1096). Endelig forventes ændringerne at få positiv indflydelse på naturtypen 6430 – Bræmmer af høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn.

Det er på den baggrund kommunens opfattelse, at tiltagene vil være medvirkende til at nå målet om gunstig bevaringsstatus for Habitatområde 223 – Kastbjerg Ådal.

1.5.2.4 Udpegningsgrundlag for Habitatområde 223 – Kastbjerg Ådal

- 1013 Kildevælds-vindelsnegl (*Vertigo geyeri*)
- 1014 Skæv vindelsnegl (*Vertigo angustior*)
- 1016 Sump vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)
- 1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)
- 1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
- 1355 Odder (*Lutra lutra*)
- 1393 Blank seglmos (*Drepanocladus vernicosus*)
- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1150 * Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1330 Strandenge
- 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3160 Brunvandede søer og vandhuller
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- 6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
- 7110 * Aktive højmoser
- 7120 Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
- 7140 Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
- 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
- 7230 Rigkær
- 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- 9130 Bøgeskove på muldbund
- 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund

Mariagerfjord
KOMMUNE

9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Øvrige bilag

Beskyttet natur

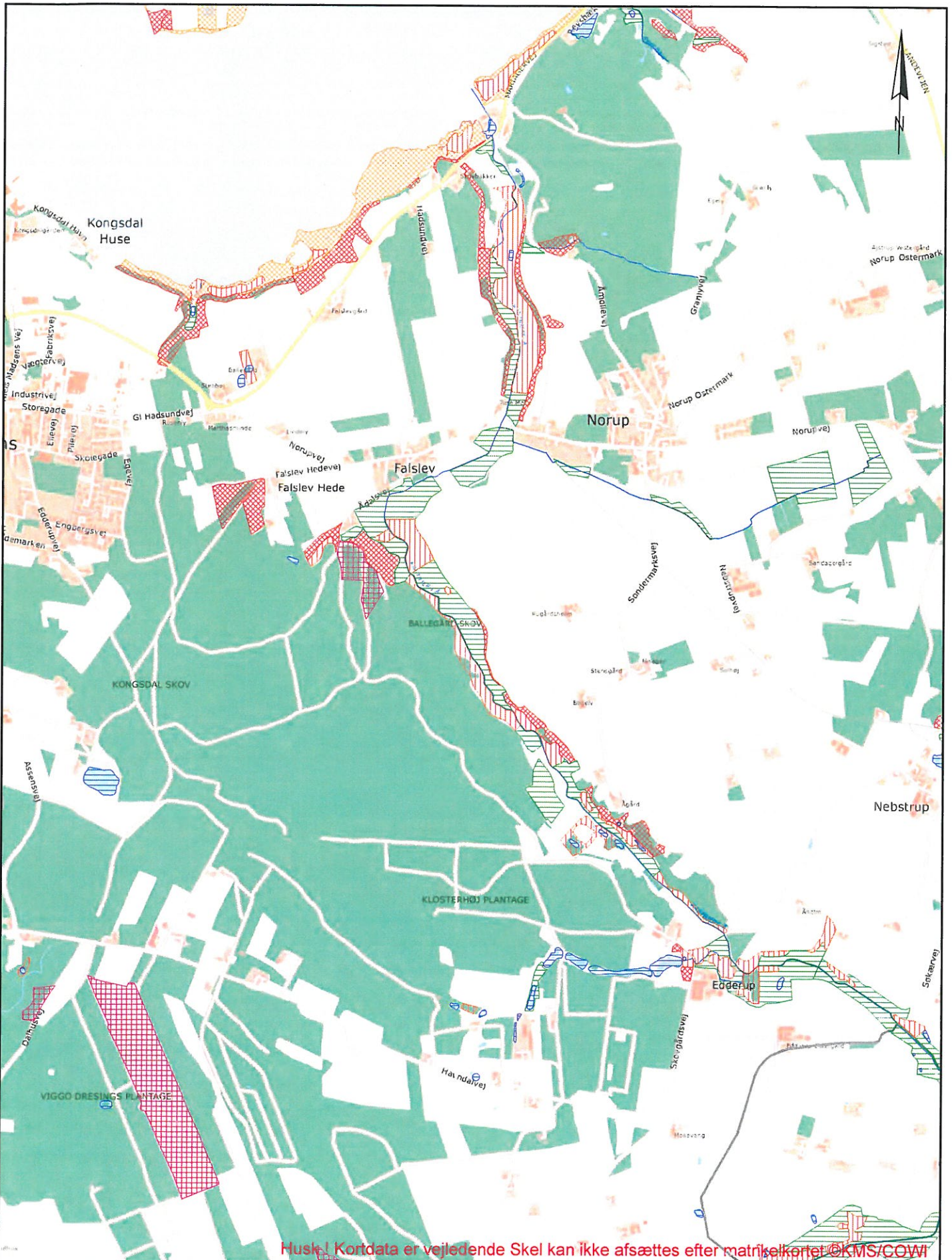
Natura2000 områdeafgrænsning

Natura2000 udpegede naturtyper på kort (DEVANO)

Husk! Kortdata er vejledende Skel kan ikke afsættes efter matrikelkortet ©KMS/COWI

Kastbjerg Å
Beskyttet natur

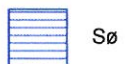
Udskrevet af: jepne

Dato: 02-01-2013
Målestoksforhold: 1:24095

Beskyttede vandløb

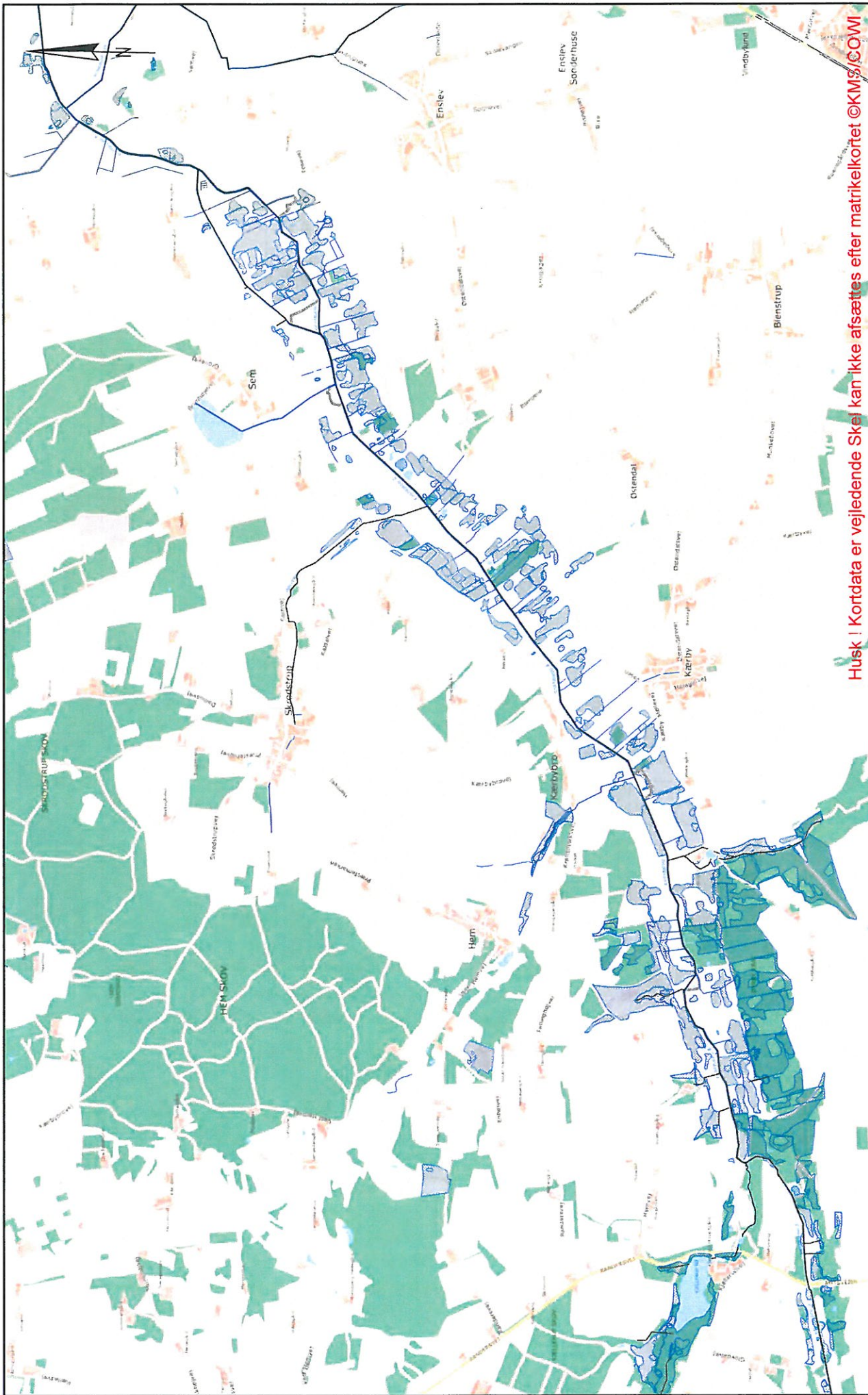
Beskyttet natur

Husk ! Kortdata er vejledende Skel kan ikke afsættes efter matrikelkortet ©KM&COWI

Kastbjerg A
Kortlagte habitatnaturtyper
(devano kortlægning)

Udskrevet af: jepne

Dato: 02-01-2013
Målestoksforhold: 1:33429

